

Sygn. akt VI Ka 198/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Irena Linkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Elżbieta Kosecka - Sobczak SO Irena Śmietana
Protokolant :	sekr. sąd. Agnieszka Klinowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Krzysztofa Piwowarczyka

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 r.,

sprawy T. W. i P. S.

oskarżonych z art. 231 § 2 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w Ostródzie Ośrodka (...) z siedzibą w M.

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostródzie VII Zamiejscowego Wydziału Karnego w M.

z dnia 6 listopada 2012 r., sygn. akt VII K 466/11

I. uchyla punkt 1 zaskarżonego wyroku w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego T. W. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Ostródzie Zamiejscowemu Wydziałowi VII Karnemu w M. do ponownego rozpoznania;

II. utrzymuje w mocy wyrok w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego P. S. od popełnienia zarzucanych mu czynów;

III. kosztami procesu za obie instancje w części dotyczącej oskarżonego P. S. obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 198/13

UZASADNIENIE

T. W. został oskarżony o to ,że:

I. w okresie od grudnia 2009 r. do 20 grudnia 2010 r. w M., woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z P. S., będąc kierownikiem miejscowej Wojskowej Administracji K., czterokrotnie przekroczył swe uprawnienia, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez ujawnienie w/wymienionemu przed wyborem oferty, prognozowanego wynagrodzenia inwestorskiego i kierowanie zapytań o cenę robót budowlanych jedynie do przedsiębiorstw przez

siebie wybranych, w związku z organizowanym przez (...), na zasadach przetargu publicznego remontu budynku nr (...), kuchni- stołówki żołnierskiej, naprawy konserwacyjnej pomieszczeń budynku nr (...), remontu ogrodzenia przy budynku nr (...) i remontu pokrycia dachu i elewacji w budynku nr (...), czym działał na szkodę (...) Zarządu (...) w O.,

tj. o czyn z art. 231§2 kk w zb. z art.305§2 kk w zw. z art.11§2 kk i art.12 kk.

a **P. S.** został oskarżony o to ,że:

II. w okresie od 20 grudnia 2010 r. do 21 lutego 2011 r. w M., woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu, z góry powziętym zamiarem dwukrotnie wyłudził nienależne wynagrodzenie za roboty budowlano – remontowe, na terenie miejscowej Jednostki Wojskowej nr (...) w postaci naprawy sieci wodociągowej określonej jako awaria nr (...) i awaria nr (...), na skutek wprowadzenia w błąd co do ilości i zakresu wykonanych robót budowlanych poprzez poświadczenie nieprawdy w dokumentacji inwestycyjnej, czym wyłudził kwotę o łącznej wartości 4.891,05 zł. na szkodę (...) Zarządu (...) w O.,

tj. o czyn z art. 286§1 kk w zb. z art. 271§3 kk w zw. z art.11§2 kk i art. 12 kk.;

III. w okresie od grudnia 2009 r. do 20 grudnia 2010 r. w M., woj. (...), w krótkich odstępach czasu, z góry powziętym zamiarem, wspólnie i w porozumieniu z T. W., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czterokrotnie wszedł w porozumienie z kierownikiem miejscowej Wojskowej Administracji K. – organizowanych na zasadach przetargu publicznego remontu budynku nr (...), kuchni – stołówki żołnierskiej, naprawy konserwacyjnej pomieszczeń budynku nr (...), remontu ogrodzenia przy budynku nr (...) i remontu pokrycia dachu i elewacji w budynku nr (...), czym działał na szkodę (...) Zarządu (...) w O.,

tj. o czyn z art. 305§1 kk w zw. z art.12 kk.

Sąd Rejonowy w Ostródzie, Zamiejscowy Wydział II Karny w M. wyrokiem z dnia 06 listopada 2012 r., sygn. akt VII K 466/11 na podstawie art. 414§1 kpk w zw. z art. 17§1 pkt 1 kpk uniewinnił oskarżonych T. W. i P. S. od popełnienia zarzucanych im czynów. Kosztami procesu obciążono Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Rejonowy w Ostródzie – Ośrodek (...) z siedzibą w M. zaskarżając wyrok w części na niekorzyść oskarżonych T. W. i P. S..

Skarżący wyrokowi temu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, będący wynikiem mającej wpływ na treść orzeczenia obrazy przepisów postępowania, a w szczególności art. 2§2 kpk, art.4 kpk, art. 7 kpk, art.170§3 kpk, art.172 kpk, który polegał na przyjęciu, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwalał na przyjęcie, iż oskarżeni T. W. i P. S. działaniem swym nie wyczerpali dyspozycji zarzucanych im przestępstw, podczas gdy prawidłowa i całościowa ocena dowodów prowadzi do wniosku, że materiał ten jest niepełny i niespójny, a co za tym idzie nie stanowi podstawy do wydania prawidłowego wyroku.

Podnosząc niniejszy zarzut Prokurator wniósł o uchylenie wyroku w części dotyczącej oskarżonych T. W. i P. S. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja Prokuratora Rejonowego w Ostródzie Ośrodka (...) z siedzibą w M. zasługiwała na uwzględnienie wyłącznie w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego T. W. od zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu z art. 231§2 kk w zb. z art. 305§2 kk w zw. z art.11§2 kk w zw. z art.12 kk i skutkować musiała w tym zakresie uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostródzie VII Zamiejscowemu Wydziałowi Karnemu w M..

Natomiast zupełnie odmienne stanowisko zajął Sąd odwoławczy odnośnie wywiedzionej apelacji w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego P. S. od zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów z art. 286§1 kk w zb. z art. 271§3 kk w zw. z art.11§2 kk w zw. z art. 12 kk i art.305§1 kk w zw. z art.12 kk.

Apelacja Prokuratora Rejonowego w tej części nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji odnośnie czynów zarzucanych oskarżonemu P. S. przeprowadził postępowanie w sposób wyczerpujący mając na uwadze wynikający z art. 2§2 kpk i art. 4 kpk obowiązek oparcia rozstrzygnięcia na prawdziwych ustaleniach faktycznych oraz badania i uwzględniania okoliczności przemawiających zarówno na korzyść jak i niekorzyść oskarżonego. Sąd ten zgromadził wystarczający i nie wymagający uzupełnienia materiał dowodowy, który ocenił wnikliwie, omawiając w tym zakresie dowody, nie wykraczając przy tym poza ramy swobodnej oceny dowodów. W oparciu o tę ocenę dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wykazał w niewątpliwy sposób brak podstaw do przypisania oskarżonemu P. S. zarzucanych mu przestępstw. Niniejsze uwagi pozwalają stwierdzić, że w tym zakresie stanowisko Sądu Rejonowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pozostaje pod ochroną prawa procesowego. Stwierdzenia tego nie podważa wywiedziona apelacja, tym bardziej, iż w uzasadnieniu apelacji nie została przedstawiona żadna rzeczowa i zasługująca na uwzględnienie argumentacja na poparcie podnoszonych zarzutów.

Bardzo szeroka i należycie umotywowana argumentacja Sądu Rejonowego zawarta w pisemnych motywach wyroku, dotycząca nie wyczerpania przez oskarżonego P. S. w przypadku czynu z art. 305§1 kk w zw. z art. 12 kk ustawowych znamion omawianego przestępstwa, a w przypadku czynu z art. 286§1 kk w zw. z art.271§3 kk w zw. z art.11§2 kk w zw. z art. 12 kk braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa, czyni zbędnym i po części nieracjonalnym, przywoływanie po raz wtóry tych wszystkich racji i dowodów, które stanowiły podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia, skoro Sąd odwoławczy w całości ją podzielił.

W apelacji Prokurator Rejonowy, o czym wspomniano wyżej, nie przedstawił żadnych istotnych okoliczności ponad te, które były już wcześniej przedmiotem wszechstronnej analizy i oceny. Dlatego też twierdzenia tam zawarte uznać należy za zwykłą polemikę z nie budzącymi zastrzeżeń ustaleniami Sądu I instancji.

Należy zaznaczyć, iż to, że Sąd Rejonowy ocenił poszczególne dowody zebrane w tej sprawie w sposób odmienny, aniżeli życzyłyby sobie tego skarżący absolutnie jeszcze nie oznacza, że w procesie rozumowania tegoż Sądu nastąpił błąd natury logicznej. Przypomnieć bowiem należy, że wybór wiarygodnych źródeł dowodowych jest prerogatywą sądu stykającego się bezpośrednio z dowodami i to w toku całej rozprawy głównej. Sąd pierwszej instancji, dokonując swobodnej oceny dowodów musi przedstawić tok swego rozumowania, który doprowadził go do dokonanego wyboru. Analiza tego właśnie toku rozumowania jest przedmiotem kontroli instancyjnej, bowiem sąd odwoławczy nie styka się z dowodami bezpośrednio, lecz swą działalność ogranicza do weryfikacji i racjonalności rozumowania sądu orzekającego, przedstawionego w zaskarżonym wyroku. Czyni to na podstawie argumentów przytoczonych w skardze apelacyjnej i wyłącznie w zakresie nią wyznaczonym.

Krytyka odwoławcza, aby była skuteczna, musi wykazywać braki w zakresie logicznego rozumowania sądu orzekającego. Jeśli tego nie czyni, a ogranicza się do gołosłownego twierdzenia, że oskarżony P. S. zachowaniem swoim wyczerpał znamiona zarzucanych mu czynów, to nie może być uwzględniona przez Sąd odwoławczy. Innymi słowy, zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku nie może sprowadzać się do samej tylko odmiennej oceny materiału dowodowego, lecz powinien polegać na wykazaniu jakich uchybień w świetle wiedzy oraz doświadczenia życiowego dopuścił się Sąd w dokonanej przez siebie ocenie materiału dowodowego. Ponadto zarzut błędu w ustaleniach faktycznych nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami Sądu, wyrażonymi w zaskarżonym wyroku, gdyż sama możliwość przeciwstawienia ustaleniom Sądu orzekającego, odmiennego poglądu w kwestii ustaleń faktycznych, opartego na innych dowodach od tych, na których oparł się Sąd pierwszej instancji nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu przez ten Sąd błędu w ustaleniach faktycznych.

Wskazać należy ,iż Prokurator Rejonowy oskarżając P. S. o popełnienie czynu z art. 286§1 kk w zb. z art.271§3 kk w zw. z art. 11§2 kk i art. 12 kk oparł się w szczególności na dowodach z zeznań świadków, w tym M. K. i J. W. (1) oraz opinii biegłego sądowego z zakresu sieci i instalacji kanalizacyjnych i ciepłowniczych - J. W. (2) opracowanej na etapie postępowania przygotowawczego. Skarżący nie zważył natomiast na fakt zmiany przez wyżej wskazanego biegłego treści wydanej opinii w postępowaniu sądowym. Podkreślić należy ,iż odmiennej treści opinia została wydana w związku z uzyskaniem dodatkowych istotnych informacji w czasie szczegółowego przesłuchania świadków w postępowaniu jurysdykcyjnym. Odmienne przedstawione przez biegłego wnioski , co do zasadności dokonanej na rzecz oskarżonego P. S. zapłaty za dwukrotnie usuwanie awarii sieci wodociągowej , zostały w sposób rzeczowy i logiczny wyjaśnione. W zaistniałej sytuacji brak było podstaw do kwestionowania treści ponownie wydanej przez biegłego J. W. (2) opinii pomimo diametralnie odmiennych wniosków końcowych.

Analizując natomiast zeznania złożone przez świadków M. K. i J. W. (1) na różnych etapach postępowania stwierdzić należy ,iż treść złożonych przez nich zeznań nie zawiera istotnych sprzeczności. Wskazywanie przez w/w świadków , iż opłaty za wykonane prace przez oskarżonego P. S. zostały zawyżone stanowiły wyłącznie subiektywną ocenę wymienionych . Istotnym jest to ,iż wymienieni świadkowie zgodnie potwierdzili niezależnie od etapu ich przesłuchania, że w czasie awarii sieci wodociągowej zaistniałej na terenie Jednostki Wojskowej nr 128 w M. użyta została koparka ,przy pomocy której wykonywano prace przez dwa dni.

Nadmienić też należy ,iż wyżej wymienieni świadkowie zostali przesłuchani na etapie postępowania przygotowawczego przez funkcjonariusza Żandarmerii Wojskowej M. W. , z zeznań którego został także przeprowadzony dowód w prowadzonym w przedmiotowej sprawie postępowaniu jurysdykcyjnym. Dowód ten wraz z innymi zebranymi dowodami został także poddany stosownej ocenie.

Natomiast odnosząc się do zeznań innego świadka zeznającego także na okoliczności zaistniałych awarii sieci wodociągowej i jej naprawy przez oskarżonego P. S. , a mianowicie K. M. stwierdzić należy ,iż i ten zeznając początkowo o rzekomo zawyżonym kosztorysie za wykonaną pracę przy użyciu koparki należącej do oskarżonego P. S. ostatecznie stwierdził ,iż akceptował on wskazaną w fakturze do zapłaty kwotę. Nadto dodał on ,że w czasie drugiej awarii sieci wodociągowej nie był on obecny w pracy z powodu zwolnienia lekarskiego.

Wskazać dodatkowo też należy ,iż przedstawione przez oskarżonego P. S. kosztorysy naprawy sieci wodociągowej nie budziły żadnych zastrzeżeń w (...) Zarządzie (...) w O. posiadającym uprawnienia kontrolne względem (...) w M..

Skarżący w wywiedzionej apelacji traktuje materiał dowody w sposób wybiórczy pomijając pozostałe dowody wskazujące na brak podstaw do przypisania oskarżonemu P. S. przestępstwa wyłudzenia nienależnego wynagrodzenia opisanego w punkcie II aktu oskarżenia . Skarżący bowiem pominął dowody przemawiające na korzyść wyżej wymienionego oskarżonego ,a mianowicie dowody z zeznań świadków Z. D., J. P. oraz Z. G., a nadto dokumentację związaną z awariami zaistniałymi w dniu 20 grudnia 2010 r. i w dniu 21 lutego 2011 r.

W ocenie Sądu odwoławczego także zawarte w uzasadnieniu apelacji stwierdzenie odnośnie istnienia podstaw do przypisania oskarżonemu P. S. zamiast zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu z art. 305§1 kk występku z art. 18§3 kk w zw. z art. 231§2 kk nie zostało poparte żadną argumentacją.

Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepis art.305§1 kk dotyczy wyłącznie przestępstw związanych z przetargiem publicznym , co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsce ,a faktu tego nie kwestionuje także skarżący.

Kodeks postępowania karnego dopuszcza inne określenie przez sąd zarzucanego oskarżonemu czynu ,ale nowo opisany czyn nie może przekraczać określonych aktem oskarżenia granic. Granice te wyznacza podmiot przestępstwa oraz przedmiot ochrony prawnej.

W ocenie Sądu odwoławczego w przypadku oskarżonego P. S. brak jednego ze znamion zarzucanego mu przestępstwa uzasadnia uniewinnienie go od popełnienia czynu z art. 305§1 kk , a ewentualne przypisanie mu innego przestępstwa stanowiłoby przekroczenie granic oskarżenia.

Natomiast jak zaznaczono na wstępie rozważań za zasadną należało uznać apelację Prokuratora Rejonowego w części dotyczącej zaskarżonego wyroku odnośnie oskarżonego T. W.. Zapadłe w tej części orzeczenie uniewinniające należało uznać za przedwczesne.

W ocenie Sądu odwoławczego właściwie uwzględnienie apelacji Prokuratora Rejonowego jest skutkiem nie uzyskania przez Sąd I instancji wszechstronnego materiału dowodowego pozwalającego na zweryfikowanie możliwych do ustalenia w przedmiotowej sprawie wersji.

Prawidłowość rozstrzygnięcia sprawy zależy od spełnienia przez Sąd dwóch podstawowych obowiązków. Pierwszy dotyczy postępowania dowodowego i sprowadza się także (obok prawidłowego przeprowadzenia dowodów zawnioskowanych przez strony) do przeprowadzenia z urzędu wszelkich dowodów potrzebnych do ustalenia okoliczności istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia. Drugi natomiast ze wspomnianych obowiązków sprowadza się do prawidłowej oceny całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy, a więc tym samym poza zasięgiem rozważań Sądu nie mogą pozostać dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Faktycznie co podnosi skarżący nie sposób pominąć w przedmiotowej sprawie treści zeznań złożonych w postępowaniu przygotowawczym przez świadka A. B.. Wymieniony bowiem w trakcie przesłuchania wskazał szereg bardzo istotnych okoliczności obciążających oskarżonego T. W.. Podczas postępowania sądowego wymieniony świadek odwołał złożone zeznania oświadczając, iż treść tych zeznań została wymuszona przez przesłuchującego go funkcjonariusza Żandarmerii Wojskowej T. P.. Sąd Rejonowy nie uznał ostatecznie za niezbędne przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka T. P. , co w ocenie Sądu odwoławczego jest konieczne dla dokonania prawidłowej oceny wyżej omawianego dowodu osobowego.

K. tej czynności w postępowaniu odwoławczym nie było możliwe zaważywszy na konieczność dokonania też innych czynności procesowych.

Dla poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych zasadne jest także przeprowadzenie dowodu z zeznań osób zatrudnionych w (...) Zarządzie (...) w O. , gdzie przesyłana była dokumentacja w postaci kosztorysów , rozliczeń oraz gdzie zawierane były umowy inicjowane przez oskarżonego T. W. . W trakcie przesłuchania ustalonych osób, ewentualnie ponownego przesłuchania świadka Z. F. niezbędne będzie uzyskanie danych w zakresie sposobu akceptacji przesyłanej dokumentacji w szczególności w zakresie wskazywanych w kosztorysach kwot należnych do zapłaty, co pozwoli na ewentualne poczynienie ustaleń w zakresie niemożności lub zasadności przypisania oskarżonemu działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

W związku z powyższym przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy przeprowadzić wszelkie dowody mające związek z czynem zarzucanym oskarżonemu T. W. a także przeprowadzić wyżej wskazane dowody , jak też dowody których potrzeba wyłoni się w trakcie postępowania sądowego.

Zgromadzony materiał dowody powinien zostać poddany wnikliwej ocenie przeprowadzonej z uwzględnieniem dyrektywy wskazanej w art. 7 kpk , a w przypadku takiej konieczności sporządzenie przekonywającego uzasadnienia wydanego orzeczenia zgodnie z wymogami art. 424 kpk.

Mając na względzie wyżej przedstawione rozważania Sąd odwoławczy na podstawie art. 437§1i §2 kpk utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego P. S. od popełnienia zarzucanych mu czynów ,a w części dotyczącej oskarżonego T. W. orzeczenie uchylono i przekazano w tym zakresie sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Kosztami procesu za obie instancję w części dotyczącej oskarżonego P. S. obciążono Skarb Państwa zgodnie z treścią art. 632 pkt 2 kpk .